

Asia: VN/13605/2023 ja VN/13604/2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)

Kysymykset

1. Yleistä ehdotuksesta ja sen tavoitteista.

Hyvinvointialueiden osalta siirtyvien kustannusten korjaukset tulee aloittaa takautuvasti vuodesta 2023 alkaen. Tällöin vaikutetaan hyvinvointialueiden talouden ja rahoitusaseman kehitykseen oikealla tavalla. Muussa tapauksessa vaikeutetaan hyvinvointialueiden kykyä tasapainottaa taloutta vuoteen 2025 mennessä ja alijäämät nousevat kestävämmälle tasolle.

2. Huomioon otettavat erät.

Ovatko kunnan peruspalvelujen valtionosuusasetuksen luonnoksessa mainitut oikaistavat erät (2 momentin kohdat 1-6) perusteltuja ja niiden huomioon ottamisen tapa mielestänne tasapuolinen kuntien välillä?

- 1. takautuvat pelastustoimen varallaolokorvaukset**
- 2. sote- ja pela- kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät**
- 3. kunnan kirjaamatta jättämä osuus sote-kuntayhtymän alijäämästä**
- 4. sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen**
- 5. muiden sote-yhteistoimintaorganisaatioiden ja pelastuslaitosten 2-4 kohdissa tarkoitettu ylijäämän palautus tai alijäämän kattaminen**
- 6. palveluluokille kirjatut sote- ja pela -toimitilojen ja kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot**

Rahoituksen korjauksen toteutuksen lähtökohta tulee olla, että kaikki erät tulee huomioida. Hyvinvointialueiden rahoitus pitää perustua täysimääräisesti siihen, mikä on ollut kuntien sote- ja pela todelliset kustannukset. Arvioinnit tulee tehdä oikeudenmukaisesti kullakin alueella. Alijäämien ja ylijäämien käsittely vuosien 2021 ja 2022 osalta on ongelmallinen. Tulisi selvittää tarkkaan

alijäämiä aiheuttavat erät ja miten ne käytännössä näkyvät aikaisempina vuosina ja tulisi huomioida siirtyvien kustannusten laskelmassa. Millaisia yli- ja alijäämät ovat ja mistä ne käytännössä johtuvat tulisi selvittää erittäin huolellisesti.

3. Onko mahdollisesti jokin muu merkittävästi laskelmia vääristävä erä?

Edellä tässä lausunnossa mainittu valtion maksamat koronatuot ja niiden kuntakohtainen käsittely. Erityishuoltopiirien kustannukset ja tuotot ovat erittäin vaikea erä arvioitavaksi siirtyvien kustannusten osalta ja tämä tulee tarkastella huolellisesti. Palkkojen harmonisointi vääristää laskelmaa merkittäväällä tavalla. Varallaolokorvaukseen liittyvät mahdolliset tarkentuvat maksut tulee huomioida kuntakohtaisesti laskennassa. Lisäksi hyvinvointialueille siirtyneet kuntayhtymien velat, niiden pituus ja poistoajat tulee tarkastella tässä yhteydessä, koska laina-ajoilla ja poistoajoilla saattaa olla merkittävä vaikutus hyvinvointialueen rahoitusasemaan ja investointikykyyn varsin nopeasti.

4. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi.

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnyks mielestänne oikea?

Lähtökohtaisesti ei tule asettaa mitään kynnyksiä. Siirtyvät kustannukset tulee saada oikealle tasolle ja sen perusteella varmistettava hyvinvointialueiden oikea rahoitustaso.

5. Menettely. Näkemyksenne ehdotetun oikaisumenettelyn toimivuudesta (kysely kunnille ja kuntayhtymille=hyvinvointialueille, muut saatavissa olevat selvitykset ja tiedot, siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus)?

Esitetty menettely on riittämätön. Kyselyillä ei saada toivottua tulosta aikaan. Korjauksille tulee varata riittävän pitkä tarkistus- ja korjausaika.

6. Muita huomioita.

Asetus tulisi valmistella uudelleen, koska se ei edelleenkään korjaa siirtyvien kustannusten ongelmaa. Asetus tarkastelee oikein tiettyjä kohtia, mutta ei korjaa todellisia siirtyviin kustannuksiin ja niiden toteutumiseen liittyviä valuvikoja. Ratkaisujen tulee koskea myös vuotta 2023.

Helin Anu
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue - talousjohtaja